

Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарты (IAS) 7

«Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчет»¹

Максаты

Ишкананын акча каражаттарынын агымдары жөнүндөгү маалымат финансылык отчеттуулукту пайдалануучуларга ишкананын акча каражаттарды жана акча каражаттардын эквиваленттерин түзүү жөндөмүн, ошондой эле ишкананын ушул акча каражаттарынын агымдарын колдонуу керектөөсүн баалоо негиздерин берүү жагынан пайдалуу. Пайдалануучулар кабыл алган экономикалык чечимдер ишкананын акча каражаттарды жана алардын эквиваленттерин жаратуу жөндөмүн, ошондой эле аларды алуу мөөнөтүн жана тактыгын баалоону талап кылат.

Ушул стандарттын максаты ишкананын акча каражаттарындагы жана алардын эквиваленттериндеги өткөн мезгилдердеги өзгөрүүлөр жөнүндөгү маалыматты мезгил ичиндеги акча каражаттарынын агымдары операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланган акча каражаттарынын кыймылы жөнүндөгү отчет формасында берүүнү талап кылууда турат.

Колдонуу чөйрөсү

- 1** Ишкана ушул стандарттын талаптарына ылайык акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетту түзүүгө жана финансылык отчеттуулук берилген ар бир мезгил үчүн аны өзүнүн финансылык отчеттуулугунун ажырагыс бөлүгү катарында көрсөтүүгө тийиш.
- 2** Ушул стандарт 1977-жылдын июлунда бекитилген «Финансылык абалдагы өзгөрүүлөр жөнүндө отчет» ФОЭС (IAS) 7ни алмаштырат.
- 3** Ишкананын финансылык отчеттуулугун пайдалануучулар ишкана акча каражаттарын жана алардын эквиваленттерин кантип жаратаарына жана колдонооруна кызыкдар. Бул ишкананын ишмердүүлүгүнүн мүнөзүнө карабастан жана акча каражаттары ишкананын ишмердүүлүгүнүн продуктусу катарында, мисалы финансылык институттардын учурунда каралар/каралбасына карабастан актуалдуу. Ишканалар негизинен бирдей себептер боюнча, киреше алып келген алардын негизги ишмердүүлүгүнүн түрлөрүндөгү айырмачылыктарга карабастан, акча каражаттарына муктаж. Алар өздөрүнүн операцияларын жүргүзүү, өздөрүнүн милдеттери боюнча төлөмдөрдү жүргүзүү, ошондой эле өздөрүнүн инвесторлоруна киреше төлөө үчүн акча каражаттарына муктаж. Натыйжада, ушул стандарт бардык ишканалардан акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчет беришин талап кылат.

Акча каражаттарынын агымдары жөнүндө маалыматтын артыкчылыгы

¹ 2007-жылдын сентябрында ФОЭС боюнча кеңеш 2007-жылы «Финансылык отчеттуулукту берүү» ФОЭС (IAS) 1ди кайра карап чыгуунун натыйжасында ФОЭС (IAS) 7нин аталышын «Акча каражаттарынын агымы жөнүндө отчеттон» «Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетко» өзгөрткөн.

- 4 Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчет финансылык отчеттуулуктун башка формалары менен бирдикте пайдалануучуларга ишкананын таза активдериндеги, анын финансылык түзүмүндөгү өзгөрүүлөрдү (ликвиддүүлүктү жана төлөө жөндөмдүүлүгүн кошкондо), ошондой эле өзгөрүлүүчү жагдайларга жана мүмкүнчүлүктөргө көнүү максатында анын акча каражаттарынын агымынын көлөмүнө жана мөөнөтүнө таасир берүү жөндөмүн баалоого мүмкүндүк берген маалымат менен камсыздайт. Акча каражаттарынын агымдары жөнүндө маалымат ишкананын акча каражаттарын жана алардын эквиваленттерин жаратуу жөндөмүн баалоодо пайдалуу жана пайдалануучуларга түрдүү ишканалардын келечектеги акча каражаттарынын агымдарынын келтирилген наркын баалоо жана салыштыруу моделин иштеп чыгууга мүмкүндүк берет. Ошондой эле ал түрдүү ишканалардын операциялык ишмердүүлүгүнүн натыйжалуулугу жөнүндө отчетторду салыштырууну жеңилдетет, анткени ушундай операцияларга жана окуяларга карата түрдүү эсепке алуу тартиптерин колдонуу кесепеттерин жоет.
- 5 Акча каражаттарынын агымдары жөнүндөгү өткөн мезгилдердеги маалымат келечектеги акча каражаттарынын агымдарынын көлөмүнүн, мөөнөтүнүн жана айкындыгынын индикатору катарында көп колдонулат. Ошондой эле ал келечектеги акча каражаттарынын агымдарын мурунку баалоонун тактыгын текшерүүдө жана кирешелүүлүк менен таза акча каражаттарынын агымдарынын ортосундагы өз ара байланышты, ошондой эле баалардын өзгөрүү таасирин талдоодо пайдалуу.

Аныктамалар

- 6 Ушул стандартта көрсөтүлгөн маанидеги төмөнкүдөй терминдер колдонулат:

Акча каражаттары колдогу (кассадагы) жана талап боюнча төлөнүүчү депозиттерде жайгашкан акча каражаттарын камтыйт.

Акча каражаттарынын эквиваленттери белгилүү суммадагы накталай акчага оңой айлануучу жана наркынын бир аз өзгөрүү тобокели бар кыска мөөнөттүү, ликвиддүүлүгү жогору инвестицияларды билдирет.

Акча каражаттарынын агымдары акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин киришин жана чыгышын билдирет.

Операциялык ишмердүүлүк – ишкананын кирешелерди алып келүүчү негизги ишмердүүлүгү жана инвестициялык же финансылык болуп саналбаган башка ишмердүүлүгү.

Инвестициялык ишмердүүлүк – акча каражаттарынын эквиваленттерине кирбеген узак мөөнөттүү активдерди жана башка инвестицияларды сатып алуу жана чыгаруу.

Финансылык ишмердүүлүк – ишкананын капитал салымдарынын жана зайымдарынын өлчөмүндөгү жана курамындагы өзгөрүүлөргө алып келген ишмердүүлүк.

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери

- 7 Акча каражаттарынын эквиваленттери инвестициялоо же башка максаттар үчүн эмес, кыска мөөнөттүү акча милдеттенмелерин жөнгө салууга багытталган. Инвестицияны акча каражаттарынын эквиваленти катарында классификациялоо үчүн ал акча каражаттарынын белгилүү суммасына оңой айланууга жана нарктын өзгөрүшүнүн аз тобокелдигине дуушар болууга тийиш. Натыйжада, инвестиция адатта кыска мөөнөттө, мисалы сатып алынган күндөн тартып үч айда же андан эрте төлөнгөндө гана акча каражаттарынын эквиваленти катарында классификацияланат. Үлүштүк капиталга салынган инвестициялар, эгер алар негизинен акча каражаттарынын эквиваленттери болуп саналбаганда гана, мисалы аларды төлөө мөөнөтүнө чейин сатып алынган жана кайра сатып алуунун белгиленген күнүнө ээ артыкчылыктуу акциялар сыяктуу, акча каражаттарынын эквиваленттеринин курамынан чыгарылат.
- 8 Банктык зайымдар адатта финансылык ишмердүүлүк катарында каралат. Бирок айрым өлкөлөрдө талап боюнча төлөнө турган банктык овердрафттар ишкананын акча каражаттарын башкаруунун ажырагыс бөлүгүн түзөт. Бул учурда банктык овердрафттар акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин курамына киргизилет. Банктар менен болгон мындай макулдашуулардын мүнөздүү белгиси болуп банктык эсеп боюнча калдыктын оңдон тескери жагына өзгөрүшү саналат.
- 9 Акча каражаттарынын агымдары акча каражаттарынын же алардын эквиваленттеринин беренелеринин ортосундагы жүгүртүүнү камтыбайт, анткени бул компоненттер ишкананын операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүгүнүн бөлүгү эмес, ишкананын акча каражаттарын башкаруу бөлүгү болуп саналат. Акча каражаттарын башкаруу ашыкча акча каражаттарын акча каражаттарынын эквиваленттерине инвестициялоону камтыйт.

Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетту берүү

- 10 **Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто мезгил ичиндеги акча каражаттарынын агымдары операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланышы керек.**
- 11 Ишкана операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарын анын бизнеси үчүн өтө ыңгайлуу ыкма менен берет. Ишмердүүлүктүн түрлөрү боюнча классификация пайдалануучуларга аталган ишмердүүлүктүн түрлөрүнүн ишкананын финансылык абалына тийгизген таасирин жана анын акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин көлөмүн баалоого мүмкүндүк берген маалыматты камсыздайт. Ошондой эле бул маалымат ушул ишмердүүлүктүн түрлөрүнүн ортосундагы өз ара байланышты баалоо үчүн колдонулушу мүмкүн.
- 12 Бир эле операция түрдүү классификацияланган акча каражаттарынын агымдарын камтышы мүмкүн. Мисалы, зайым боюнча акча каражаттарын төлөө карыздын пайыздарын жана негизги сумманы өзүнө камтыса, анда пайыздык бөлүгү операциялык ишмердүүлүк катарында, ал эми карыздын негизги суммасына тийиштүү бөлүгү финансылык ишмердүүлүк катарында классификацияланышы мүмкүн.

Операциялык ишмердүүлүк

- 13 Операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын суммасы, ишканалардын операциялары карыздарды төлөө, ишкананын операциялык мүмкүнчүлүгүн колдоо, дивиденддерди төлөө жана тышкы каржылоо булактарын тартпастан жаңы инвестицияларды ишке ашыруу үчүн жетиштүү акча каражаттарынын агымдарын кандай денгээлде жараткандыгынын негизги көрсөткүчү болуп саналат. Операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн өткөн мезгилдеги акча каражаттарынын агымдарынын конкреттүү түзүүчүлөрү жөнүндөгү маалымат башка маалымат менен бирдикте операциялык ишмердүүлүктөн түшө турган келечектеги акча каражаттарынын агымдарын болжолдоо үчүн пайдалуу.
- 14 Операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары ишкананын киреше алып келген негизги ишмердүүлүгү менен артыкчылыктуу байланышкан. Ошондуктан алар, эрежедегидей, пайданы же зыянды аныктоодо эске алынуучу операциялардын жана башка окуялардын натыйжасы болуп саналат. Операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын мисалдары болуп төмөнкүлөр саналат:
- (a) товарларды сатуудан жана кызматтарды көрсөтүүдөн акчалай түшүүлөр;
 - (b) роялти, гонорар, комиссия түрүндө акчалай түшүүлөр жана башка түшкөн киреше;
 - (c) товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн берүүчүлөргө акчалай төлөмдөр;
 - (d) кызматкерлерге жана кызматкерлердин атынан акчалай төлөмдөр;
 - (e) камсыздандыруу ишканасынын акчалай түшүүлөрү жана камсыздандыруу сыйлыктары, талаптар, аннуитеттер боюнча жана башка камсыздандыруу сыйакылары боюнча төлөмдөрү;
 - (f) пайда салыгы боюнча акчалай төлөмдөр же кайтаруулар, эгер алар финансылык же инвестициялык ишмердүүлүк менен конкреттүү байланышпаса; жана
 - (g) дилинг же соода максаттарында кармалып турган, келишимдер боюнча акчалай түшүүлөр жана төлөмдөр.

Жабдууларды сатуу сыяктуу айрым операциялар пайданын же зыяндын курамында таанылган пайданын же зыяндын пайда болушуна алып келиши мүмкүн. Ушундай операциялар менен байланышкан акча каражаттарынын агымдары инвестициялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары болуп саналат. Бирок, «Негизги каражаттар» ФОЭС (IAS) 16нын 68А-пунктуна ылайык башка тараптарга ижарага берүү үчүн кармалып турган жана кийин сатуу үчүн кармалып турган активдерди өндүрүү же сатып алуу үчүн ишке ашырылган акчалай төлөмдөр операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары болуп саналат. Ушундай активдерди ижарага берүүдөн жана кийин сатуудан акчалай түшүүлөр дагы операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары болуп саналат.

- 15 Ишкана дилинг же соода максаттары үчүн баалуу кагаздарды жана зайымдарды кармап тура алат, мындай учурда алар кайрадан сатуу үчүн атайын сатып алынган запастарга окшош. Ошентсе да, дилинг же соода максаттарына багытталган баалуу кагаздарды сатып алуудан же сатуудан пайда болгон акча каражаттарынын агымдары операциялык ишмердүүлүк катарында классификацияланат. Ушундай эле сыяктуу, финансылык институттар тарабынан берилген акча аванстары жана зайымдар адатта операциялык ишмердүүлүк катарында классификацияланат, анткени алар ушул ишкананын киреше алып келүүчү негизги ишмердүүлүгүнө кирет.

Инвестициялык ишмердүүлүк

- 16 Инвестициялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары жөнүндө маалыматты өзүнчө ачып көрсөтүү чоң мааниге ээ, анткени акча каражаттарынын агымдары келечекте киреше жана акча каражаттарынын агымдарын алуу максатында ресурстарды сатып алууга канча көлөмдө чыгымдар кеткенин көрсөтөт. Финансылык абал жөнүндөгү отчетто активди таанууга алып келген чыгымдар гана инвестициялык ишмердүүлүк катарында классификацияланат. Инвестициялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын мисалдары болуп төмөнкүлөр саналат:
- (a) негизги каражаттарды, материалдык эмес активдерди жана башка узак мөөнөттүү активдерди сатып алуу үчүн акчалай төлөмдөр. Аларга иштеп чыгууга кеткен капиталдаштырылган чыгымдар жана өз алдынча өндүрүлгөн негизги каражаттар менен байланышкан төлөмдөр кирет;
 - (b) негизги каражаттарды, материалдык эмес активдерди жана башка узак мөөнөттүү активдерди сатуудан акчалай түшүүлөр;
 - (c) башка ишканалардын үлүштүк же карыздык инструменттерин жана биргелешкен ишканага катышуу үлүштөрүн сатып алуу үчүн акчалай төлөмдөр (акча каражаттарынын эквиваленттери катарында каралуучу инструменттер боюнча же дилинг же соода максаттарына арналган төлөмдөрдөн тышкары);
 - (d) башка ишканалардын үлүштүк же карыздык инструменттерин жана биргелешкен ишканага катышуу үлүштөрүн сатуудан акчалай түшүүлөр (акча каражаттарынын эквиваленттери катарында каралуучу же дилинг же соода максаттарына арналган инструменттер боюнча түшүүлөрдөн тышкары);
 - (e) башка тараптарга берилген акча аванстары жана зайымдар (финансылык институттар тарабынан берилген акча аванстарынан жана зайымдардан тышкары);
 - (f) башка тараптарга берилген аванстарды жана зайымдарды кайтаруудан акчалай түшүүлөр (финансылык институттардын аванстарынан жана зайымдарынан тышкары);
 - (g) фьючерстик келишимдер, форварддык келишимдер, опциондук келишимдер жана своп-келишимдер боюнча акчалай төлөмдөр, келишимдер дилинг же соода максаттары үчүн кармалып турган же төлөмдөр финансылык ишмердүүлүк катарында классификацияланган учурлардан тышкары; жана

- (h) фьючерстик келишимдер, форварддык келишимдер, опциондук келишимдер жана своп-келишимдер боюнча акчалай түшүүлөр, келишимдер дилинг же соода максаттары үчүн кармалып турган же төлөмдөр финансылык ишмердүүлүк катарында классификацияланган учурлардан тышкары.

Келишим эсепте идентификацияланган позицияны хеджирлөө катарында чагылдырылса, ушундай келишим боюнча акча каражаттарынын агымдары дагы хеджирленген позициянын акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланат.

Финансылык ишмердүүлүк

17 Финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары жөнүндө маалыматты өзүнчө ачып көрсөтүү чоң мааниге ээ, анткени бул маалымат ишкананын капиталын берген тараптардан түшүүчү келечектеги акча каражаттарынын агымдарына карата талаптарды болжолдоодо пайдалуу. Финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын мисалдары болуп төмөнкүлөр саналат:

- (a) акцияларды же башка үлүштүк куралдарды чыгаруудан акчалай түшүүлөр;
- (b) ишкананын акцияларын сатып алуу же төлөө үчүн менчик ээлерине акчалай төлөмдөр;
- (c) карыз милдеттенмелерин, зайымдарды, векселдерди, облигацияларды, күрөөлүк жана башка кыска мөөнөттүү же узак мөөнөттүү зайымдарды чыгаруудан акчалай түшүүлөр;
- (d) зайым каражаттары боюнча акчалай төлөмдөр; жана
- (e) ижара боюнча милдеттенмелердин төлөнбөгөн суммасын азайтуу эсебине ижарачы жүргүзгөн акчалай төлөмдөр.

Операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарын көрсөтүү

18 Ишкана операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарын төмөнкүлөрдү колдонуу менен көрсөтүүгө тийиш:

- (a) же тикелей метод, ага ылайык дүң акчалай түшүүлөрдүн жана төлөмдөрдүн негизги түрлөрү жөнүндө маалымат ачып көрсөтүлөт;
- (b) же кыйыр метод, ага ылайык акчалай эмес мүнөздөгү операциялардын, бардык кийинкиге калтырылган же чегерилген мурунку же келечектеги акчалай түшүүлөрдүн же операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн төлөмдөрдүн, ошондой эле инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарына байланышкан кирешелердин же чыгашалардын беренелеринин таасирин эске алуу менен пайда же зыян оңдоп-түзөтүлөт.

19 Ишканалардын операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарын көрсөтүүнүн тикелей методун колдонуусу колдоого алынат. Тикелей метод келечектеги

акча каражаттарынын агымдарын баалоо үчүн пайдалуу болушу мүмкүн жана кыйыр методду колдонууда жеткиликсиз болгон маалыматты берет. Тикелей методду колдонууда дүң акчалай түшүүлөрдүн же дүң акчалай төлөмдөрдүн негизги түрлөрү жөнүндө маалымат төмөнкүлөрдөн алынышы мүмкүн:

- (a) же болбосо ишкананын эсептик жазууларынан;
- (b) же болбосо сатууларды, сатуулардын баштапкы наркын (финансылык институттар үчүн пайыздык жана ушундай кирешелерди, ошондой эле пайыздык жана ушундай чыгашаларды) жана төмөнкүлөргө карата жыйынды киреше жөнүндөгү отчеттун башка беренелерин оңдоп-түзөө аркылуу:
 - (i) мезгилдин ичинде операциялык ишмердүүлүктөн алынган запастардагы, дебитордук жана кредитордук карыздагы өзгөрүүлөргө;
 - (ii) башка акчалай эмес беренелерге; жана
 - (iii) инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарына таасирин тийгизүүчү башка беренелерге.

20 Кыйыр методду колдонууда операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн таза акча каражатынын агымы пайданы же зыянды оңдоп-түзөө аркылуу төмөнкүлөрдүн таасирин эске алуу менен аныкталат:

- (a) мезгил ичинде операциялык ишмердүүлүктөн алынган запастардагы, дебитордук жана кредитордук карыздагы өзгөрүүлөрдүн;
- (b) амортизация, баалануучу милдеттенмелер, кийинкиге калтырылган салыктар, ишке ашырылбаган оң жана терс курстук айырмалар, ассоциацияланган ишканалардын бөлүштүрүлбөгөн пайдасы сыяктуу акчалай эмес беренелердин; жана
- (c) инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарына таасирин тийгизүүчү башка бардык беренелердин.

Альтернатива катарында операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн таза акча каражатынын агымы жыйынды киреше жөнүндөгү отчетто ачып көрсөтүлүүчү түшкөн кирешени жана чыгашаларды жана мезгил ичинде операциялык ишмердүүлүктөн алынган запастардагы, дебитордук жана кредитордук карыздагы өзгөрүүлөрдү чагылдыруу аркылуу кыйыр метод менен берилиши мүмкүн.

Инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарын көрсөтүү

21 Ишкана инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктөн пайда болуучу дүң акчалай түшүүлөрдүн жана дүң акчалай төлөмдөрдүн негизги класстарын өз-өзүнчө көрсөтүшү керек, 22 жана 24-пункттарда сыпатталган, нетто-негизинде көрсөтүлүүчү акча каражаттарынын агымдарынан тышкары.

Акча каражаттарынын агымдарын нетто-негизинде көрсөтүү

- 22** **Операциялык, инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктүн төмөнкүдөй түрлөрүнөн пайда болуучу акча каражаттарынын агымдары нетто-негизинде көрсөтүлүшү мүмкүн:**
- (a)** **акча каражаттарынын агымдары ишкананын эмес, кардардын жүргүзгөн ишмердүүлүгүн чагылдырганда, кардарлардын атынан акчалай түшүүлөр жана төлөмдөр; жана**
 - (b)** **тез жүгүртүү, ири суммалар жана кыска мөөнөттө төлөө менен мүнөздөлгөн беренелер боюнча акчалай түшүүлөр жана төлөмдөр.**
- 23** 22(a)-пунктунда саналып өткөн акчалай түшүүлөрдүн жана төлөмдөрдүн мисалдары болуп төмөнкүлөр саналат:
- (a) банк тарабынан талап боюнча төлөнүүчү депозиттерди алуу жана төлөө;
 - (b) инвестициялык ишкана тарабынан кардарлар үчүн кармалып турган каражаттар; жана
 - (c) кыймылсыз мүлктүн менчик ээлеринин атынан алынган жана аларга берилген ижара акы.
- 23A** 22(b)-пунктунда саналып өткөн акчалай түшүүлөрдүн жана төлөмдөрдүн мисалдары болуп төмөнкүлөр боюнча киргизилген аванстар жана төлөмдөр саналат:
- (a) кредиттик карталарды кармоочулардын карызынын негизги суммалары;
 - (b) инвестицияларды сатып алуу жана сатуу; жана
 - (c) башка кыска мөөнөттүү зайымдар, мисалы, үч айда же андан эрте төлөө мөөнөтү менен.
- 24** **Финансылык институттун төмөнкү ар бир түрүнүн натыйжасында пайда болуучу акча каражаттарынын агымдары нетто-негизинде көрсөтүлүшү мүмкүн:**
- (a) бекитилген төлөө мөөнөтүндөгү депозиттерди тартуу жана төлөө боюнча акчалай түшүүлөр жана төлөмдөр;
 - (b) башка финансылык институттарга депозиттерди жайгаштыруу жана башка финансылык институттардан депозиттерди кайтаруу; жана
 - (c) кардарларга берилген акча аванстары жана зайымдар, аталган аванстарды жана зайымдарды төлөө.

Чет өлкөлүк валютадагы акча каражаттарынын агымдары

- 25** **Чет өлкөлүк валютадагы операциялардын натыйжасында пайда болгон акча каражаттарынын агымдары, тийиштүү акча каражатынын агымынын күнүнө карата колдонуудагы жана чет өлкөлүк валюталардын ортосундагы алмаштыруу**

курсунун чет өлкөлүк валютадагы суммасына карата колдонуу менен ишканынын колдонуудагы валютасында чагылдырылышы керек.

- 26 **Чет өлкөлүк туунду ишканынын акча каражаттарынын агымдары, тийиштүү акча каражаттарынын агымдарынын күнүнө карата колдонуудагы жана чет өлкөлүк валюталардын ортосундагы алмашуу курстары боюнча кайра эсептелүүгө тийиш.**
- 27 Чет өлкөлүк валютада көрсөтүлгөн акча каражаттарынын агымдары *«Валюталык курстардын өзгөрүүлөрүнүн таасири»* ФОЭС (IAS) 21ге ылайык берилет. Бул иш жүзүндөгү курска жакын алмашуу курсун колдонууга мүмкүндүк берет. Мисалы, мезгил ичинде орточо алынган алмашуу курсу чет өлкөлүк валютадагы операцияларды чагылдыруу же чет өлкөлүк туунду ишканынын акча каражаттарынын агымдарын кайра эсептөө үчүн колдонулушу мүмкүн. Бирок, ФОЭС (IAS) 21 чет өлкөлүк туунду ишканынын акча каражаттарынын агымдарын кайра эсептөөдө отчеттук мезгилдин аягына карата алмашуу курсун колдонууга уруксат бербейт.
- 28 Валюталарды алмаштыруу курсунун натыйжасында пайда болуучу ишке ашырылбаган пайдалар жана зыяндар акча каражаттарынын агымы болуп саналбайт. Бирок, алмашуу курсунун өзгөрүүлөрүнүн чет өлкөлүк валютадагы же чет өлкөлүк валютада алуу күтүлгөн акча каражаттарына жана алардын эквиваленттерине тийгизген таасири отчеттук мезгилдин башында жана аягында акча каражаттарын жана алардын эквиваленттерин салыштырып текшерүү үчүн акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто берилет. Бул сумма операциялык, инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынан өзүнчө берилет жана мезгилдин аягында алмашуу курстары боюнча ушул акча каражаттарынын агымдары көрсөтүлгөн учурда пайда болушу мүмкүн айырмаларды, алар болсо, камтыйт.
- 29 [Алып салынган]
- 30 [Алып салынган]

Пайыздар жана дивиденддер

- 31 **Пайыздарды жана дивиденддерди алууга жана төлөөгө байланыштуу пайда болгон акча каражаттарынын агымдары өзүнчө ачып көрсөтүлүшү керек. Ушундай ар бир түшүү же төлөө операциялык, инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында мезгилден-мезгилге ырааттуу классификацияланууга тийиш.**
- 32 Мезгил ичинде төлөнгөн пайыздардын жалпы суммасы, ал пайданын же зыяндын курамында чыгаша катарында таанылган/таанылбаганына же *«Зайымдар боюнча чыгымдар»* ФОЭС (IAS) 23кө ылайык капиталдаштырылган/капиталдаштырылбаганына карабастан, акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто ачып көрсөтүлөт.
- 33 Финансылык институттар үчүн төлөнгөн пайыздар жана алынган пайыздар жана дивиденддер адатта операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланат. Бирок, башка ишканаларга карата мындай акча каражаттарынын агымдарын классификациялоо маселесинде бирдиктүү пикир жок. Төлөнгөн пайыздар жана алынган пайыздар жана дивиденддер операциялык

ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланышы мүмкүн, анткени алар пайданы же зыянды аныктоодо эске алынат. Альтернативдүү төлөнгөн пайыздар жана алынган пайыздар жана дивиденддер тийиштүү инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланышы мүмкүн, анткени алар финансылык ресурстарды тартууга жумшалган чыгымдарды же инвестицияга кирешелерди билдирет.

- 34 Төлөнгөн дивиденддер финансылык акча каражаттарынын агымы катарында классификацияланышы мүмкүн, анткени алар финансылык ресурстарды тартууга жумшалган чыгымдар болуп саналат. Альтернативдүү төлөнгөн дивиденддер, ишкананын операциялык акча каражаттарынын агымдарынын эсебинен дивиденддерди төлөө жөндөмүн аныктоодо пайдалануучуларга көмөк көрсөтүү үчүн, операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын компоненти катары классификацияланышы мүмкүн.

Пайда салыктары

- 35 **Пайда салыктарына байланыштуу пайда болуучу акча каражаттарынын агымдары жана өзүнчө ачып көрсөтүлүшү керек жана алар финансылык жана инвестициялык ишмердүүлүк менен түздөн-түз байланыштуу болушу мүмкүн учурлардан тышкары операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланууга тийиш.**
- 36 Пайда салыктары акча каражаттарынын агымдарына алып келген, акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто операциялык, инвестициялык же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланган операциялар боюнча пайда болот. Салык чыгашаларын инвестициялык же финансылык ишмердүүлүк менен оңой байланыштырууга болгон учурда тийиштүү салыктык акча каражаттарынын агымдарын көп учурда идентификациялоо мүмкүн эмес жана ушундай агымдар негизги операциялардан түшкөн акча каражаттарынын агымынан башка мезгилде пайда болушу мүмкүн. Ошондуктан, төлөнгөн салыктар адатта операциялык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланат. Бирок, салыктар боюнча акча каражаттарынын агымын инвестициялык же финансылык ишмердүүлүк катарында классификацияланган акча каражаттарынын агымдарынын пайда болушуна алып келүүчү конкреттүү операция менен байланыштыруу ишке ашырылганда, ушундай салыктар боюнча акча каражаттарынын агымы тийиштүү инвестициялык же финансылык ишмердүүлүк катарында классификацияланат. Салыктар боюнча акча каражаттарынын агымдары бир нече ишмердүүлүктүн түрүнө кирсе, төлөнгөн салыктардын жалпы суммасы ачып көрсөтүлөт.

Туунду ишканаларга, ассоциацияланган ишканаларга жана биргелешкен ишканаларга инвестиция салуу

- 37 Ассоциацияланган ишканага, биргелешкен ишканага же туунду ишканага салынган инвестицияларды эсепке алууда, эсепке алуу үлүштүк катышуу методу боюнча же

баштапкы нарк боюнча жүргүзүлсө, акча каражаттарынын кыймылы жөнүндөгү отчетто инвестор аны менен инвестиция объектисинин ортосундагы акча каражаттарынын агымдары жөнүндө маалымат менен, мисалы, дивиденддер жана аванстар жөнүндө маалымат менен чектелет.

- 38 Үлүштүк катышуу методун колдонуу менен ассоциацияланган ишканага же биргелешкен ишканага өзүнүн катышуу үлүшүн чагылдырган ишкана өзүнүн акча каражаттарынын кыймылы жөнүндөгү отчетуна анын ассоциацияланган ишканага же биргелешкен ишканага салган инвестициялары боюнча акча каражаттарынын агымдарын жана ушул ишкана менен ассоциацияланган ишкананын же биргелешкен ишкананын ортосундагы пайданы жана башка төлөмдөрдү же түшүүлөрдү бөлүштүрүүнү киргизет.

Туунду ишканалардагы жана башка бизнестердеги ээлик кылуу үлүштөрүнүн өзгөрүшү

- 39 Туунду ишканалардын же башка бизнестердин үстүнөн контролду алуунун же жоготуунун натыйжасында пайда болуучу агрегацияланган акча каражаттарынын агымдары өзүнчө көрсөтүлүүгө жана инвестициялык ишмердүүлүк катарында классификацияланууга тийиш.
- 40 Ишкана, жалпысынан, мезгил ичинде туунду ишканалардын же башка бизнестердин үстүнөн контролду алуу же жоготуу боюнча төмөнкүдөй маалыматтарды ачып көрсөтүүгө тийиш:
- (a) төлөнгөн же алынган суммалык ордун толтурууну;
 - (b) акча каражаттары жана алардын эквиваленттери менен берилген ордун толтуруу үлүшүн;
 - (c) контроль алынган же жоготулган туунду ишканалардын же башка бизнестердин акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин суммасын; жана
 - (d) контроль алынган же жоготулган туунду ишканалардын же башка бизнестердин акча каражаттарынан жана алардын эквиваленттеринен башка, ар бир негизги категория боюнча суммаланган активдердин жана милдеттенмелердин суммасы.
- 40А Инвестициялык ишкана *«Бириктирилген финансылык отчеттуулук»* ФОЭС (IFRS) 10до аныкталган маанисинде, пайда же зыян аркылуу адилет нарк боюнча баалоо талап кылынган, туунду ишканаларга салынган инвестициялар боюнча 40(c) же 40(d)-пункттарын колдонууга милдеттүү эмес.
- 41 Туунду ишканалардын же башка бизнестердин үстүнөн контролду алуу же жоготуу таасирин өзүнчө саптар менен берүү, ошондой эле сатып алынган же чыгарылган активдердин жана милдеттенмелердин суммаларын өзүнчө ачып көрсөтүү ушундай акча каражаттарынын агымдарын башка операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктүн натыйжасында пайда болуучу акча каражаттарынын агымдарынан

ажыратууга жардам берет. Контролду жоготуудан алынган акча каражаттарынын агымдары контролду алуудан түшкөн акча каражаттарынын агымдарын азайтпайт.

- 42 Туунду ишканалардын же башка бизнестердин үстүнөн контролду алууда же жоготууда ордун толтуруу катарында төлөнгөн же алынган акча каражаттарынын агрегацияланган суммасы, ушундай операциялардын, окуялардын же кырдаалдардын өзгөрүшүнүн алкагында алынган же чыгарылган акча каражаттарын жана алардын эквиваленттерин алып салгандан кийин акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто чагылдырылат.
- 42A Туунду ишканадагы ээлик кылуу үлүшүнүн өзгөрүүлөрүнүн натыйжасында пайда болгон, контролду жоготууга алып келбеген акча каражаттарынын агымдары финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификацияланууга тийиш, ушул туунду ишканага салынган инвестиция инвестициялык ишкана тарабынан кармалып турган (ушул термин ФОЭС (IFRS) 10до аныкталгандай) жана аны пайда же зыян аркылуу адилет нарк боюнча баалоо талап кылынган учурлардан тышкары.
- 42B Башкы ишкананын туунду ишкананын үлүштүк инструменттерин кийин сатып алуусу же сатуусу сыяктуу контролду жоготууга алып келбеген туунду ишканадагы ээлик кылуу үлүштөрүнүн өзгөрүүлөрү капитал менен болгон операция катарында эске алынат (ФОЭС (IFRS) 10ду караңыз), ушул туунду ишканага инвестициялык ишкана ээлик кылган жана аны пайда же зыян аркылуу адилет нарк боюнча баалоо талап кылынган учурлардан тышкары. Натыйжада, ушундай операциялардын жыйынтыгында алынган акча каражаттарынын агымдары 17-пунктта сыпатталган менчик ээлери менен болгон башка операциялар сыяктуу классификацияланат.

Акчалай эмес операциялар

- 43 **Акча каражаттарын же алардын эквиваленттерин колдонууну талап кылбаган инвестициялык жана финансылык операциялар акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчеттон алып салынууга тийиш. Ушундай операциялар финансылык отчеттуулуктун башка бөлүгүндө ушундай инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүк тууралуу бардык жөндүү маалыматты көрсөткөндөй кылып ачып көрсөтүлүшү керек.**
- 44 Инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүктүн көпчүлүк бөлүгү учурдагы акча каражаттарынын агымдарына түздөн-түз таасирин тийгизбейт, бирок ошол эле учурда ишкананын капиталынын жана активдеринин түзүмүнө таасир тийгизет. Акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчеттон акчалай эмес операцияларды алып салуу акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчеттун максаттарына жооп берет, анткени бул беренелер учурдагы мезгилде акча каражаттарынын агымдары менен байланышкан эмес. Акчалай эмес операциялардын мисалдары болуп төмөнкүлөр саналат:
- (a) активдер менен түздөн-түз байланышкан милдеттенмелерди кабыл алуу аркылуу же ижара аркылуу активдерди алуу;
 - (b) үлүштүк куралдарды чыгаруу аркылуу ишкананын алуусу; жана
 - (c) карыз милдеттенмелерин өздүк капиталга конвертациялоо.

Финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелердеги өзгөрүүлөр

- 44А** Ишкана финансылык отчеттуулуктун пайдалануучуларына финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелердеги өзгөрүүлөрдү, анын ичинде акча каражаттарынын агымдары менен шартталган өзгөрүүлөрдү жана алар менен шартталбаган өзгөрүүлөрдү баалоого мүмкүндүк берген маалыматты ачып көрсөтүшү керек.
- 44В Ишкана финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелердеги төмөнкүдөй өзгөрүүлөрдү 44А-пунктунун талаптарын аткаруу үчүн зарыл көлөмдө ачып көрсөтүүгө тийиш:
- (a) финансылык акча каражаттарынын агымдары менен шартталган өзгөрүүлөрдү;
 - (b) туунду ишканалардын же башка бизнестердин үстүнөн контролду алуу же жоготуу менен шартталган өзгөрүүлөрдү;
 - (c) валюталык курстардын өзгөрүүлөрүнүн таасирин;
 - (d) адилет нарктагы өзгөрүүлөрдү; жана
 - (e) башка өзгөрүүлөрдү.
- 44С Финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелер – бул акча каражаттарынын агымдары же келечектеги акча каражаттарынын агымдары акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто болгон же финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдары катарында классификациялана турган милдеттенмелер. Андан тышкары, 44А-пунктундагы маалыматты ачып көрсөтүү талабы финансылык активдердеги (мисалы, финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелерди хеджирлеген активдердеги) өзгөрүүлөргө карата дагы колдонулат, эгер ушундай финансылык активдер боюнча акча каражаттарынын агымдары же ушундай финансылык активдер боюнча келечектеги акча каражаттарынын агымдары финансылык ишмердүүлүктөн түшкөн акча каражаттарынын агымдарынын курамына киргизилсе.
- 44D 44А-пунктундагы маалыматты ачып көрсөтүү талабын аткаруу ыкмаларынын бири мезгилдин башына жана аягына карата финансылык ишмердүүлүк менен шартталган, финансылык абал жөнүндө отчетто ачып көрсөтүлүүчү милдеттенмелердин калдыктарынын ортосундагы текшерип салыштырууда турат, 44В-пунктунда көрсөтүлгөн алардын өзгөрүүлөрүн кошкондо. Мындай текшерип салыштырууну ачып көрсөтүүдө ишкана финансылык отчеттуулуктун пайдалануучуларына текшерип салыштырууга киргизилген беренелерди финансылык абал жөнүндө отчет менен жана акча каражаттарынын кыймылы жөнүндөгү отчет менен байланыштырууга мүмкүндүк берүү үчүн жетиштүү маалыматты бериши керек.
- 44E Эгер ишкана 44А-пунктунда талап кылынган маалыматты башка активдердеги жана милдеттенмелердеги өзгөрүүлөр тууралуу маалымат менен бирдикте ачып көрсөтсө, ал финансылык ишмердүүлүк менен шартталган милдеттенмелердеги өзгөрүүлөрдү

ушундай башка активдердеги жана милдеттенмелердеги өзгөрүүлөрдөн өзүнчө ачып көрсөтөт.

Акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин компоненттери

- 45** Ишкана акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин компоненттерин ачып көрсөтүшү керек жана акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчетто камтылган суммаларды финансылык абал жөнүндө отчетто көрсөтүлгөн ушундай беренелер менен текшерип салыштырууну берүүгө тийиш.
- 46 Дүйнөнүн ар кайсы өлкөлөрүндө акча каражаттарын башкаруу практикасы жана банктык механизмдер ар түрдүү болгондуктан жана «*Финансылык отчеттуулукту берүү*» ФОЭС (IAS) 1ди сактоо максатында ишкана акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин курамын аныктоо үчүн өзү кабыл алган саясатты ачып көрсөтүүгө милдеттүү.
- 47 Акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин компоненттерин аныктоо саясатындагы бардык өзгөртүүлөрдүн, мисалы мурда ишкананын инвестициялык портфелинин бөлүгү болуп саналган финансылык инструменттердин классификациясындагы өзгөртүүлөрдүн таасири «*Эсеп саясаты, бухгалтердик баалоолордогу өзгөртүүлөр жана каталар*» ФОЭС (IAS) 8ге ылайык берилет.

Башка маалыматты ачып көрсөтүү

- 48** Ишкана жетекчиликтин комментарийи менен бирге ишканада болгон, бирок топтун колдонуусу үчүн жеткиликсиз акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин олуттуу калдыктарынын суммасын ачып көрсөтүүгө тийиш.
- 49 Акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин калдыктары топтун колдонуусу үчүн жеткиликсиз болгон түрдүү жагдайлар бар. Буга валюталык жөнгө салуу чаралары же башкы ишкананын же башка туунду ишканалардын ушул каражаттарды жалпы тартипте колдонушуна жол бербеген башка юридикалык чектөөлөр колдонулган өлкөдө өзүнүн ишмердүүлүгүн жүргүзгөн туунду ишканада болгон акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин калдыктары мисал боло алат.
- 50 Кошумча маалымат пайдалануучулардын ишкананын финансылык абалын жана ликвиддүүлүгүн түшүнүүсү үчүн жөндүү болушу мүмкүн. Ушул маалыматты жетекчиликтин комментарийи менен бирге ачып көрсөтүү колдоого алынат жана төмөнкүлөрдү камтышы мүмкүн:
- (a) ушул каражаттарды колдонуу боюнча болгон чектөөлөрдү көрсөтүү менен, келечекте операциялык ишмердүүлүктү каржылоо жана келечектеги капиталдык чыгымдарды жүргүзүү боюнча келишимдик милдеттенмелерди аткаруу үчүн жеткиликтүү болушу мүмкүн колдонулбаган зайым каражаттарынын суммаларын;
 - (b) [алып салынган]

- (с) операциялык мүмкүнчүлүктөрдүн көбөйүшүн операциялык мүмкүнчүлүктөрдү колдоо үчүн зарыл акча каражаттарынын агымдарынан өзүнчө көрсөткөн акча каражаттарынын агымдарынын агрегацияланган суммасын; жана
- (d) ар бир отчеттук сегменттин операциялык, инвестициялык жана финансылык ишмердүүлүгүнөн пайда болуучу акча каражаттарынын агымдарынын суммасын («Операциялык сегменттер» ФОЭС (IFRS) 8ди караңыз).
- 51 Операциялык мүмкүнчүлүктөрдүн көбөйүшүн көрсөткөн акча каражаттарынын агымдары тууралуу жана операциялык мүмкүнчүлүктөрдү колдоо үчүн зарыл акча каражаттарынын агымдары тууралуу маалыматты өзүнчө ачып көрсөтүү пайдалануучуларга ишкана өзүнүн операциялык мүмкүнчүлүктөрүн колдоо үчүн жетиштүү акча каражаттарын бөлгөнүн/бөлбөгөнүн аныктоого мүмкүндүк берет. Өзүнүн операциялык мүмкүнчүлүктөрүн колдоо үчүн жетиштүү акча каражаттарын бөлбөгөн ишкана учурдагы ликвиддүүлүктү сактоо жана менчик ээлеринин пайдасына бөлүштүрүү үчүн келечектеги кирешеге зыян келтириши мүмкүн.
- 52 Сегменттер боюнча акча каражаттарынын агымдары тууралуу маалыматты ачып көрсөтүү пайдалануучуларга бүтүндөй бизнестин акча каражаттарынын агымдары менен анын айрым түзүмдөрүнүн ортосундагы өз ара байланышты, ошондой эле сегменттер боюнча акча каражаттарынын агымдарынын болушун жана өзгөрүшүн жакшы түшүнүүгө мүмкүндүк берет.

Күчүнө кирүү күнү

- 53 Ушул стандарт 1994-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган мезгилдерди камтыган финансылык отчеттуулукка карата күчүнө кирет.
- 54 ФОЭС (IAS) 27 тарабынан (2008-жылдагы түзөтүүлөрдү эске алуу менен) 39 – 42-пункттарына түзөтүүлөр киргизилди жана 42А менен 42В-пункттары кошулду. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү 2009-жылдын 1-июлунан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдер үчүн колдонушу керек. Эгер ишкана ФОЭС (IAS) 27ни (2008-жылдагы түзөтүүлөрдү эске алуу менен) алда канча эрте мезгил үчүн колдонсо, түзөтүүлөр ушул алда канча эрте мезгил үчүн колдонулууга тийиш. Түзөтүүлөр ретроспективдүү колдонулууга тийиш.
- 55 2008-жылдын майында чыгарылган «*ФОЭСтерди жакшыртуу*» документи менен 14-пунктка түзөтүүлөр киргизилди. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү 2009-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдер үчүн колдонушу керек. Мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. Эгер ишкана ушул түзөтүүлөрдү алда канча эрте мезгилге колдонсо, ал ушул фактыны ачып көрсөтүшү керек жана ФОЭС (IAS) 16нын 68А-пунктун колдонууга тийиш.
- 56 2009-жылдын апрелинде чыгарылган «*ФОЭСтерди жакшыртуу*» документи менен 16-пунктка түзөтүүлөр киргизилди. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү 2010-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдер үчүн колдонушу керек. Мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. Эгер ишкана түзөтүүлөрдү алда канча эрте мезгилге колдонсо, ал ушул фактыны ачып көрсөтүшү керек.

- 57 2011-жылдын майында чыгарылган ФОЭС (IFRS) 10 жана «Биргелешкен ишкердик» ФОЭС (IFRS) 11 менен 37, 38 жана 42В-пункттарына түзөтүүлөр киргизилди жана 50(b)-пункту алып салынды. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү ФОЭС (IFRS) 10ду жана ФОЭС (IFRS) 11ди колдонуу менен бир эле убакта колдонууга тийиш.
- 58 2012-жылдын октябрында чыккан «Инвестициялык ишканалар» (ФОЭС (IFRS) 10го, ФОЭС (IFRS) 12ге жана ФОЭС (IAS) 27ге түзөтүүлөр) документи 42А жана 42В-пункттарына өзгөртүүлөрдү киргизди, ошондой эле 40А-пунктун кошту. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү 2014-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдер үчүн колдонушу керек. «Инвестициялык ишканалар» документин мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. Эгер ишкана ушул түзөтүүлөрдү мөөнөтүнөн мурда колдонсо, ал «Инвестициялык ишканалар» документинин курамына киргизилген бардык түзөтүүлөрдү бир эле убакта колдонушу керек.
- 59 2016-жылдын январында чыккан «Ижара» ФОЭС (IFRS) 16 менен 17 жана 44-пункттарына түзөтүүлөр киргизилди. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү ФОЭС (IFRS) 16ны колдонуу менен бир эле убакта колдонууга тийиш.
- 60 2016-жылдын январында чыккан «Маалыматты ачып көрсөтүү чөйрөсүндөгү демилге (ФОЭС (IAS) 7ге түзөтүүлөр)» документи менен 44А - 44Е-пунктары кошулду. Ишкана ушул түзөтүүлөрдү 2017-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдер үчүн колдонушу керек. Мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. Ушул түзөтүүлөрдү алгачкы колдонууда ишкана мурдагы мезгилдер үчүн салыштырмалуу маалыматты берүүгө милдеттүү эмес.
- 61 *[Ушул пункт күчүнө кире элек түзөтүүлөргө тийиштүү, жана буга ылайык, ушул басылмага киргизилген жок.]*